

Posudek diplomové práce Ognjenky Oljača

Diplomantka se ve své práci pokusila popsat v celistvosti dílo dekadentního básníka Karla Hlaváčka. Analyzovala všechny Hlaváčkovy sbírky básní a přihlédla i k jeho zachovanému dílu kritickému a grafickému. Její pečlivé analýzy nezůstávají u povrchových postřehů, ale za pomoci strukturálního výkladu Jana Mukařovského, na jehož Hlaváčkovské studie diplomantka navazuje, se jí daří pochopit podstatu a vývoj tohoto typu dekadentní poezie, která víc „než nudy“ roste z sociálního nedostatku, nemoci a konkrétní hrozby smrti. Autorka proto svoje výklady také podkládá vlastním životním příběhem básníka. Toto soustředění k závažným otázkám, které diplomantka hledá v textu, ji nakonec dovedlo k pojetí Boha v posmrtné sbírce Žalmy. Tato cesta však skrývá jeden problematický aspekt. Hlaváčková poezie, zvláště ve sbírce Pozdě k ránu, je kromě jiného také pokusem přenést do češtiny poetické experimenty francouzské lyriky zvláště pak poezie, která záměrně redukuje zobrazovací charakter poezie. Verlainův požadavek „hudba nade vše“ (la musique avant toutes les choses) se v druhé sbírce ozývá právě onou zvláštní zdůrazněnou opakovaností, zvukosledy, aliteracemi, valéry významů a rytmů, které diplomantka tak pěkně postihuje. Je třeba si uvědomit, že to není pouze jakási „vyumělkovanost“, kterou básník ve své následné sbírce Mstivá kantiléna zkouší opustit. Sbíрка Pozdě k ránu je experimentem soustředit čtenářovu pozornost k samotnému slovu, nikoliv jen tomu, co označuje, k hudebnosti jazyka a smyslnosti zážitku. To, že je někdy tato poezie spojována s ornamentem, opět jen zdůrazňuje, že tato poezie úzce souvisí s vizualitou konce 19. století, jejímž cílem bylo hlavně vyvolávat či zachycovat smyslové vjemy. V Subtilnosti smutku, které se autorka poměrně podrobně věnuje je spřízněnost s japonskými dřevoryty, s jejich zvláštní symboličností. Diplomantka sice neopomněla Hlaváčkovy impresionistické postupy, ale nepovšimla nejvýraznějšího rysu, který vytváří nebývalou sugestivnost jeho veršů, – synestézií – kterou se vyvolává až erotická citovost. („stříbrné pralesy ze snu klekat slyšel“). Tento můj delší výklad není namířen proti práci diplomantky, ale jen upozorňuje na určitou snadnost, se kterou se v práci vyslovují soudy. A to by byla moje největší výhrada k práci diplomantky. Občas se nechává svést k „odborným floskulím“, které rozměňují její jinak pečlivou práci. Oceňuji její jistotu v českém jazyce, se kterou se může pustit i na tak těžký terén, jako je pojetí Boha u Karla Hlaváčka.

Diplomovou práci hodnotím kladně a doporučuji k obhajobě.

Libuše Heczková

